

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/46/2024
Identifikačné číslo spisu:	1218201511
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1218201511.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne CONSULTA s.r.o., so sídlom Šafárikovo námestie 4, 811 02 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 31 318 495, proti žalovanej Slovenský plynárenský priemysel, a.s., so sídlom Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 815 256, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Ľuboš Novák s. r. o., so sídlom Zelená 2, 811 01 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 861 197, o zaplatenie 3 231 010,068 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/120/2020-1046 z 19. marca 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/120/2020-1046 z 19. marca 2024 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II. č. k. 42Cb/43/2018-885 z 5. marca 2020 vo výrokoch II. a IV. sa z r u š u j ú a vec sa v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. rozsudku č. k. 42Cb/43/2018-885 z 5. marca 2020 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 2 410 519,10 eura, výrokom II. žalovanej uložil povinnosť, aby v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku zaplatila žalobkyni sumu 364 247,28 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,25 % od 1. mája 2014 do zaplatenia, výrokom III. zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 456 243,68 eura a výrokom IV. žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 77,4 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovanej zaplatenia sumy 3 231 010,068 eura s príslušenstvom titulom zaplatenia odmeny za poskytnuté právne služby na základe Mandátnej zmluvy z 5. februára 2002 (ďalej aj „mandátna zmluva“) v znení dodatku č. 1 z 27. mája 2004 a dodatku č. 2 z 5. septembra 2012 (ďalej aj „dodatky“). Mandátna zmluva bola dňa 27. februára 2014 vypovedaná zo strany žalovanej pred právoplatným skončením sporu. V priebehu súdneho konania žalobkyňa vzala žalobu čiastočne späť v sume 2 410 519,10 eura so súhlasom žalovanej, preto bolo konanie v tejto časti súdom zastavené (§ 145 ods. 2

zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej aj „CSP“). Žalobkyňa svoj nárok odvodzovala z článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy, v ktorom sa zmluvné strany dohodli, že v prípade vypovedania zmluvy zo strany mandanta pred právoplatným ukončením sporu, má mandatár nárok na zaplatenie podielovej odmeny podľa čl. III. ods. 1 za splnenia podmienky, že mandatár vypracoval písomné stanovisko podľa čl. I. ods. 2 mandátnej zmluvy. V článku III. ods. 1 mandátnej zmluvy sú však upravené dva rôzne nároky žalobkyne na podielovú odmenu, a to (i) pre prípad úspechu v spore vo výške 12 % z hodnoty predmetu sporu, ale tiež (ii) pre prípad neúspechu v spore vo výške 39 832,70 eura. Vzhľadom na uvedené znenie článku súd prvej inštancie považoval ustanovenie mandátnej zmluvy (článok VI. ods. 3) podľa § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) za neplatné z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti. Nie je zrejmé, aká výška odmeny by mala žalobkyni prináležať v prípade vypovedania zmluvy pred právoplatným ukončením sporu. Napriek neplatnosti článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy a napriek tomu, že vyhláška upravujúca odmeňovanie advokátov nepredpokladá situáciu, keď je zastupovanie za podielovú odmenu ukončené skôr a advokát neposkytuje klientovi právne služby až do skončenia konania, nie je možné (podľa názoru súdu prvej inštancie) v takomto prípade konštatovať, že advokátovi odmena nepatrí. Zo zákonnej úpravy poskytovania právnych služieb vyplýva, že advokát poskytuje právne služby zásadne za odmenu. Predčasné vypovedanie zmluvy o poskytovaní právnych služieb, resp. v tomto prípade mandátnej zmluvy, nemôže mať za následok bezodplatnosť preukázateľne poskytnutých právnych služieb. Predčasné skončenie právneho zastúpenia má za následok to, že nie sú splnené podmienky vzniku nároku na podielovú odmenu. Keďže právna úprava v takomto prípade nevytvára priestor pre uplatnenie iného druhu zmluvnej odmeny, je dôvodné subsidiárne aplikovať príslušné ustanovenia advokátskej tarify o tarifnej odmene, pričom výška tarifnej odmeny sa určí na základe tarifnej hodnoty veci a podľa počtu jednotlivých úkonov právnej služby, ktoré boli v záujme klienta uskutočnené pred skončením zastúpenia. V danom prípade tarifná hodnota veci (predmetu sporu) je 350 000 000 Kč, čo po prepočte na eurá predstavuje 13 812 154,70 eura, pričom základná sadzba tarifnej odmeny z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej aj „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“ alebo „vyhláška“) je 28 055,57 eura. Po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok na odmenu za poskytnuté právne služby v sume 404 079,98 eura (za 22 úkonov právnej služby podľa špecifikácie v odseku 16. odôvodnenia rozhodnutia), od sumy ktorej bolo potrebné odpočítať vyplatenú zálohovú platbu 39 832,70 eura. Celkom potom priznal žalobkyni nárok na zaplatenie tarifnej odmeny v sume 364 247,28 eura. K námietke žalobkyne, že suma 39 832,70 eura jej bola zaplatená výlučne za spracovanie osobitnej právnej analýzy, ktorá bola použitá za účelom podania mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora Slovenskej republiky voči právoplatnému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“), súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, keď toto tvrdenie v konaní nepreukázala. Podľa mandátnej zmluvy v znení jej dodatkov žalovaná poskytla žalobkyni zálohu v sume 39 832,70 eura (1 200 000 Sk) po podpísaní mandátnej zmluvy, pričom táto záloha sa započítava do celkovej odplaty. Námietku premĺčania, uplatnenú v konaní žalovanou, súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú. Poukázal na to, že žaloba bola súdu doručená dňa 22. februára 2018, t. j. v rámci 4-ročnej premĺčacej doby, keďže výpoveď bola žalobkyni doručená dňa 27. februára 2014, pričom v zmysle článku IV. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy bola výpovedná doba 2 mesiace a začala plynúť prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede a skončila uplynutím posledného dňa výpovednej lehoty, teda mandátna zmluva bola ukončená dňa 30. apríla 2014. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a zásady pomerného úspechu vo veci. Žalobkyňa vzala žalobu späť v časti o zaplatenie sumy 2 410 519,10 eura bez uvedenia dôvodu, preto v tejto časti procesne zavinila zastavenie konania, teda v tejto časti bola neúspešná. Úspech žalobkyne v konaní bol 11,3 % a úspech žalovanej bol 88,70 %. Súd preto priznal žalovanej náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 77,4 % (88,70 % - 11,3 %) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

3. O odvolaniach žalobkyne a žalovanej rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/120/2020-1046 z 19. marca 2024 tak, že výrokom I. potvrdil rozsudok súdu

prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a IV. a výrokom II. žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Po prejednaní veci v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), odvolací súd dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné.

4. Vo vzťahu k odvolaniu žalovanej odvolací súd konštatoval správnosť dôvodov meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý na základe vykonaných dôkazov správne zistil skutkový stav veci, zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, z akých dôkazov vychádzal, aké skutočnosti mal vykonanými dôkazmi preukázané a po vyhodnotení dôkazov zistený skutkový stav aj správne právne posúdil. Uviedol, že v prvom rade sa zaoberal odvolacou námietkou žalovanej, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil dátum začatia omeškania a arbitrárne stanovil začiatok omeškania žalovanej od 1. mája 2014, čím konanie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti rozhodnutia a vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K tomu odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie určil začiatok omeškania vo výroku rozhodnutia správne, avšak v odôvodnení rozhodnutia opomenul uviesť dôvod určenia začiatku omeškania, hoci tento vyplýva z dôkazov založených v spise. Neuvedenie tohto dôvodu nie je však vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože určenie dátumu začatia omeškania nemalo vplyv na rozhodnutie súdu o nároku žalobkyne na zaplatenie právnych služieb. Súd prvej inštancie v odseku 18 rozhodnutia uviedol, že v danej veci došlo k zániku mandátnej zmluvy pred právoplatným skončením sporu. Aplikujúc primerane ustanovenie § 574 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Obch. zák.“) je potrebné splatnosť odmeny za poskytnuté právne služby, resp. začiatok plynutia premlčacej doby viazať na zánik mandátnej zmluvy. Výpoveď bola žalobkyni doručená dňa 27. februára 2014, pričom v zmysle čl. IV. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy bola mandátna zmluva ukončená dňa 30. apríla 2014. Žalobkyňa žiadala žalovanú o urovnanie záväzkov z mandátnej zmluvy prvýkrát listom z 19. marca 2014. Za deň doručenia dokladu sa preto v zmysle § 365 ods. 2 Obch. zák. považuje 19. marec 2014. Uvedenú skutočnosť žalovaná počas celého konania nerozporela a žalobkyňa si po celý čas konania uplatňovala nárok od uvedenej výzvy, pričom žalovaná vzniesla túto námietku až v odvolacom konaní. Postupujúc podľa § 151 ods. 1 CSP odvolací súd nevyhovel odvolacej námietke žalovanej, ktorá sa dostala do omeškania dňom nasledujúcim po márnom uplynutí 30 dní odo dňa doručenia požiadavky žalobkyne.

5. K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že sporové strany mali dohodnutú zmluvnú odmenu za vykonané úkony právnych služieb vo forme zálohovej odmeny v sume 1 200 000 Sk (39 832,70 eura), pričom táto odmena žalobkyne predstavovala odmenu za všetky úkony právnej služby v pôvodnom konaní, a preto žalobkyňa nemá nárok na tarifnú odmenu za vykonané úkony právnej služby, odvolací súd uviedol, že v tomto smere sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odseku 17 jeho rozhodnutia. Zo strany súdu prvej inštancie došlo k správnym právnym záverom uvedeným v odsekoch 11 až 13 odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu k nároku žalobkyne na zaplatenie podielovej odmeny a následnej aplikácii príslušných ustanovení o tarifnej odmene. Žalobkyňa poskytovala žalovanej kvalifikovanú právnu pomoc v súdnom spore pôvodne vedenom pred Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 37Zm/415/99 počas viac ako 12 rokov a zmluvný vzťah bol vypovedaný zo strany žalovanej pred právoplatným ukončením sporu. Predčasné ukončenie právneho zastúpenia malo za následok nesplnenie podmienok na zaplatenie podielovej odmeny, a preto je dôvodné určenie odmeny na základe tarifnej hodnoty veci a podľa počtu úkonov, pretože v opačnom prípade by došlo k bezodplatnosti poskytnutých právnych služieb. Je zrejmé, že splatnosť podielovej odmeny bola v zmysle čl. III. bodu 3 mandátnej zmluvy viazaná na úspešné právoplatné ukončenie sporu. Priebežné odmeňovanie - okrem prvej nevratnej zálohovej platby a odmeny za zastupovanie v konaní o jednom mimoriadnom opravnom prostriedku - nebolo dohodnuté v mandátnej zmluve. Splatnosť odmeny za poskytnuté právne služby bola potom viazaná na doručenie požiadavky o zaplatenie.

6. K odvolacej námietke, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia niektorých úkonov právnej služby vykonaných žalobkyňou, odvolací súd uviedol, že pokiaľ ide o úkony - porady s klientom dňa 4. apríla 2008 a dňa 18. júna 2008, nestotožnil sa s námietkou neúčelnosti uvedených úkonov. Z predložených

dokladov vyplýva, že porada dňa 4. apríla 2008 bezprostredne nadväzovala na predošlú poradu zo dňa 3. decembra 2007, pričom predmetom rokovania z daného dňa bolo dohodnutie ďalšej stratégie postupu v súvisiacom spore, vrátane návrhu na prerušenie konania, ktoré skutočnosti bolo nevyhnutné so žalovanou vopred vzájomne odsúhlasiť. Pokiaľ by daný právny úkon nebol potrebný, mohla žalovaná dané rokovanie odmietnuť. Taktiež porada dňa 18. júna 2008 bola vykonaná v súvislosti s novými skutočnosťami, a to výsledkami činnosti OČTK, predložením písomného vyjadrenia a diskusiou o ďalšom postupe. Zároveň je potrebné poukázať na fakt, že v čase poskytnutia daných úkonov právnej služby vyhláška č. 655/2004 Z. z. - z hľadiska účelnosti - nijako neobmedzovala vykonanie aj dvoch bezprostredne po sebe nasledujúcich porád s klientom. To, že neskoršia právna úprava zaviedla v tomto smere určitú reštrikciu, nemá na predmetný prípad nijaký vplyv. Žalovaná v odvolaní tiež namietala úkon - stanovisko k vyjadreniu žalobkyne - právny rozbor z 28. októbra 2008 tvrdiac, že úkon bol vykonaný iba 16 dní pred uskutočnením pojednávania, a preto žalobkyňa mohla danú argumentáciu prezentovať priamo na pojednávaní. Vo vzťahu k uvedenej námietke sa odvolací súd stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že z dôkazov bolo zrejmé, že ide o reakciu na podanie protistrany a z časového sledu vyjadrení vyplýva, že argumenty reagujúce na stanovisko protistrany žalobkyňa nemohla použiť vo svojom vyjadrení zo 16. septembra 2008.

7. Hoci žalovaná v úvode odvolania uviedla, že odvolanie smeruje voči výrokom II. a IV. rozhodnutia súdu prvej inštancie, z obsahu jej odvolania nevyplýva, že by napadla aj závislý výrok IV. o trovách konania. Naopak, z jej nasledujúcich vyjadrení vyplýva, že sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výroku IV. stotožnila.

8. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v časti napadnutej žalovanou vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne voči výroku IV. o náhrade trov konania a návrhu na rozhodnutie v zmysle § 257 CSP odvolací súd uviedol, že postup v zmysle citovaného ustanovenia predstavuje prípad, keď sú síce naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní, avšak súd dôjde k záveru, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania v zmysle uvedeného ustanovenia vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre stranu sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Povahu a okolnosti tohto sporu však nemožno považovať za predpoklad pre nepriznanie náhrady trov konania.

10. Žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k náhrade trov konania, čo odôvodnila tým, že podaním z 25. októbra 2019, resp. 16. decembra 2019 vzala žalobu v časti späť, a preto by od späťvzatia žaloby až do vyhlásenia rozsudku mala mať žalobkyňa úspech 44,39 % a žalovaná 55,61 %. K uvedenému odvolací súd uviedol, že zhodne s názorom súdu prvej inštancie má za to, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia sumy 3 231 010,068 eura, pričom v rozsahu 2 410 519,10 eura vzala žalobu späť. V tejto časti preto žalobkyňa zavinila zastavenie konania, keďže k späťvzatiu žaloby nedošlo na základe správania žalovanej, ale späťvzatie žaloby bolo rozhodnutím žalobkyne, a preto žalovaná bola v tejto časti úspešná v plnom rozsahu. V dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby a zamietnutia žaloby v sume 456 243,68 eura dosiahla žalovaná celkový úspech v konaní 88,70 % a žalobkyňa 11,3 %. Súd prvej inštancie preto dospel k správne záveru, keď určil nárok žalovanej voči žalobkyni na náhradu trov konania v rozsahu 77,4 %. Nárok na náhradu trov konania je nárokom, ktorý má oporu v ustanoveniach práva procesného, a nie práva hmotného. Preto tiež o otázke, či strana sporu zavinila, že konanie bolo zastavené, možno uvažovať len z hľadiska procesného.

11. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 CSP tak, že (čo do merita veci) úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov

odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu, pričom o výške trov v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

12. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že v napadnutej časti žalobu zamietne a žalovanej prizná voči žalobkyni nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %.

13. V rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP žalovaná (ďalej aj „dovolaateľka“) namietala nedostatočné odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, v dôsledku čoho bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa jej názoru nepreskúmateľné, pretože odvolací súd sa nevysporiadal s ťažiskovým argumentom, podporeným aj odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej platí, že advokát nemá nárok na tarifnú odmenu, ak mal s klientom dohodu na zmluvnej odmene, ktorá bola určená kombináciou podielovej a paušálnej odmeny. Nie je jej zrejmé, ako súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne na zaplatenie tarifnej odmeny je daný s poukazom na to, že v opačnom prípade by došlo k bezodplatnosti poskytovania právnych služieb. Ona aj vo svojich vyjadreniach poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax v porovnateľných prípadoch (viď uznesenia NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020 a sp. zn. 1Obdo/7/2010), pričom odvolací súd sa k nej v odôvodnení rozhodnutia vyjadril len jednou vetou, keď uviedol, že závery uvedené v citovaných rozhodnutiach NS SR nie sú aplikovateľné na toto konanie aj vzhľadom na právne posúdenie veci prvoinštančným a odvolacím súdom. Nedostala tak odpoveď na kľúčovú argumentáciu, keďže odvolací súd sa s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu žiadnym spôsobom argumentačne nevysporiadal.

14. Ďalej dovolateľka uviedla, že absenciu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vidí aj vo vzťahu k ňou vzneseným zásadným otázkam, od riešenia ktorých závisel výsledok konania. Súdny bez racionálneho vysvetlenia priznal žalobkyni nárok na tarifnú odmenu, od ktorej odpočítali vyplatenú paušálnu odmenu, avšak z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, na akom právnom základe súdy takto postupovali. Súdny síce vyhodnotil ustanovenie čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy ako neplatné podľa § 37 ods. 1 OZ, avšak nezohľadnil tú skutočnosť, že dohoda o kombinovanej zmluvnej odmene v zmysle čl. III. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy zostala aj naďalej platná. Žalobkyňa poskytla žalovanej v priebehu rokov od podpisu mandátnej zmluvy právne služby, pričom protiplnenie za poskytnuté právne služby v podobe vyplatenej zálohy na paušálnu odmenu nemohlo byť súdom posúdené ako bezdôvodné obohatenie získané z dôvodu, ktorý odpadol. Vyslovením neplatnosti čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy nastala situácia, že v mandátnej zmluve absentoval režim predčasného skončenia mandátnej zmluvy bez dosiahnutia výsledku spočívajúceho v právoplatnom skončení súdneho konania úspechom alebo neúspechom. Mandátna zmluva síce viazala paušálnu odmenu na neúspech v konaní, avšak NS SR v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/80/2020 vyslovil, že vyhláška nezmieňuje podmienenú či nepodmienenú odmenu, čo znamená, že predčasným ukončením mandátnej zmluvy žalobkyňa nestratila nárok na paušálnu odmenu, avšak mala nárok len na jej pomernú časť. Závery rozhodnutia odvolacieho súdu o bezodplatnosti poskytovaných právnych služieb a dôvodnosti nároku na tarifnú odmenu nemajú oporu v zákone a ani vo vykonanom dokazovaní a výsledkom uvedeného postupu odvolacieho súdu je arbitrárne rozhodnutie.

15. Dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka odôvodnila nesprávnym právnym posúdením ťažiskovej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo napadnuté rozhodnutie. Právnu otázku vymedzila nasledovne: Či v prípade predčasného skončenia právneho zastupovania výpoveďou Mandátnej zmluvy zo strany klienta (žalovanej), a to skôr ako došlo k výsledku v zastupovanej veci, patrí advokátovi (žalobkyni), a to aj napriek dohodnutej kombinovanej zmluvnej odmene, tarifná odmena, ak v Mandátnej zmluve absentovala úprava pre prípady predčasného ukončenia mandátnej zmluvy? Podľa názoru dovolateľky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorú predstavujú rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020.

16. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd nesprávne právne posúdil prednosť tarifnej odmeny pred dohodnutou paušálnou odmenou, dojednanou pre prípad neúspechu vo veci a nárok žalobkyne na tarifnú odmenu posúdil ako daný a dôvodný, a to aj napriek tomu, že ustanovenia o tarifnej odmene sa použijú len pre prípad, ak nedošlo k dohode o odmene. Nesprávnosť tohto záveru spočíva v tom, že predčasné ukončenie mandátnej zmluvy nemalo za následok bezodplatnosť poskytnutých právnych služieb. Ak bola mandátna zmluva predčasne ukončená výpoveďou, nenastalo zrušenie mandátnej zmluvy s účinkami ex tunc (kedy sú strany povinné vydať si navzájom poskytnuté plnenie), ale až odo dňa účinnosti výpovede. Súd síce vyhodnotil čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy ako neplatný, avšak pri rozhodovaní nezohľadnil tú skutočnosť, že dohoda o kombinovanej zmluvnej odmene v zmysle čl. III. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy zostala aj naďalej platná. Výslovením neplatnosti čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy nastala situácia, že v mandátnej zmluve absentoval režim predčasného ukončenia mandátnej zmluvy bez dosiahnutia výsledku spočívajúceho v právoplatnom skončení konania úspechom alebo neúspechom. Podľa mandátnej zmluvy v prípade neúspechu v spore má žalobkyňa nárok na odmenu v sume 1 200 000 Sk bez DPH. Táto odmena bola žalobkyni vyplatená po podpísaní mandátnej zmluvy formou nevratnej zálohy. Identicky bola dohodnutá odmena v prípade, ktorý riešilo rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020, kde bola pre prípad neúspechu v spore dohodnutá odmena 1 600 000 Sk bez DPH, pričom táto odmena bola advokátovi vyplatená po podpise mandátnej zmluvy formou nevratnej zálohy. S poukazom na vyššie uvedené mala odvolateľka za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu (ale aj súdu prvej inštancie) nie je správne.

17. K dovolaniu žalovanej zaslala žalobkyňa písomné vyjadrenie, v ktorom uviedla, že ani jeden z uplatnených dovolacích dôvodov nie je daný. Žalovaná sa snaží presvedčiť konajúce súdy o tom, že za právne zastupovanie v mimoriadne komplikovanom súdnom spore, týkajúcom sa jednej z tzv. Duckého zmeniek, v ktorom žalobkyňa zastupovala žalovanú viac než 12 rokov, by mala mať žalobkyňa nárok na odmenu len v sume cca 40 000 eur, ktorá jej bola vyplatená po podpise mandátnej zmluvy ako odmena za vypracovanie zmenkovej právnej analýzy. Inak povedané, žalovaná je toho názoru, že žalobkyňa jej mala poskytovať právne služby spočívajúce v zastupovaní v zmenkovom spore pred súdmi bezodplatne. Zo spisu je pritom jednoznačné, že žalobkyňa zmenkovú analýzu (za ktorú dostala cca 40 000 eur) skutočne vypracovala, v zmenkovom spore poskytla množstvo právnych úkonov (ktorými boli aj ďalšie stanoviská, analýzy a rokovania), avšak žalovaná sa napriek tomu neštíti tvrdiť, že suma vyplatená len (a výlučne) za zmenkovú analýzu, má pokrývať aj odmenu za 12 rokov intenzívnej právnej služby. Žalobkyňa by nikdy a za žiadnych okolností neprevzala zastupovanie v tak vážnom spore s vedomím, že za zastupovanie nedostane nič zaplatené.

18. Žalobkyňa ďalej stručne popísala skutkový stav s akcentovaním, že žalovaná sa snaží za zmluvnú odmenu za zastupovanie v zmenkovom spore vyhlásiť nevratnú zálohovú platbu v sume cca 40 000 eur, ktorá bola v skutočnosti zaplatená výlučne za vypracovanie zmenkovej analýzy. Žalobkyňa začala žalovanú v zmenkovom spore zastupovať až dňa 11. decembra 2006 (kedy jej bola udelená plná moc), teda viac ako po štyroch rokoch odo dňa podpisu mandátnej zmluvy, resp. po viac ako štyroch rokoch od zaplatenia nevratnej zálohovej platby. Ak by malo byť pravdivé tvrdenie žalovanej, že medzi žalobkyňou a žalovanou existovala osobitná dohoda o zmluvnej (paušálnej) odmene za zastupovanie, takáto dohoda by musela byť uzavretá v čase udelenia plnej moci žalobkyni zo strany žalovanej na zastupovanie v zmenkovom spore, čo sa v skutočnosti nestalo. Mandátna zmluva bola uzavretá už v roku 2002. Pokiaľ žalobkyňa pristúpila na prevzatie právneho zastupovania v zmenkovom spore, učinila tak výlučne z dôvodu, že za svoje služby dostane riadne zaplatené. Opakovane žalovanú vyzývala na uzavretie dodatku k mandátnej zmluve, kde by bola dohodnutá aj zmluvná odmena za jednotlivé úkony, čo sa jej však (s výnimkou dielčieho zastupovania v konaní pred NS SR) nepodarilo. Dôvod bol vždy rovnaký, keď žalovaná odkázala žalobkyňu na ustanovenie čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy. Je neprípustné a zároveň aj v rozpore s poctivým obchodným stykom, aby žalovaná v čase po podaní výpovede mandátnej zmluvy začala tvrdiť, že ustanovenie čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy je neplatné. Žalobkyňa sa totiž takto dostala do situácie, že z titulu jednostranného právneho úkonu zo strany žalovanej nemala za zastupovanie pred súdom v zmenkovom spore (s výnimkou jedného dielčieho konania o mimoriadnom opravnom prostriedku) nič zaplatené. Žalovaná nikdy netvrdila, že ustanovenie

čl. VI. ods. 3 by malo byť neurčitým. Práve naopak, žalovaná presne vedela, akú sumu má žalobkyni (pre prípad výpovede) zaplatiť, a preto sa snažila uvedené ustanovenie vyhlásiť za neplatné, a to z dôvodu údajného obchádzania zákona, resp. rozporu s dobrými mravmi. Žalobkyňa poukázala na nálezy ÚS SR sp. zn. I. ÚS 184/2015, II. ÚS 294/2018 a I. ÚS 640/2014, z ktorých vyplýva, že nie je ústavne konformná a je v rozpore s princípmi právneho štátu taká prax, kedy všeobecné súdy uprednostňujú výklad vedúci k neplatnosti zmluvy, resp. jej jednotlivých ustanovení. Pokiaľ by malo platiť, že článok VI. ods. 3 mandátnej zmluvy je neplatný, potom v prípade ukončenia mandátnej zmluvy pred ukončením zmenkového sporu nejestvuje nijaká iná dohoda o odmene za poskytované právne služby, nakoľko nevratná záloha cca 40 000 eur sa týkala vypracovania zmenkovej analýzy, nie však zastupovania v zmenkovom spore. Je neprípustné, aby žalovaná vytrhávala z kontextu rozhodnutia NS SR len tie pasáže, ktoré sa jej hodia, avšak kľúčovú pasáž, ktorou je rešpektovanie zásady pacta sunt servanda, necháva bez povšimnutia.

19. K vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu zaslala žalovaná svoje vyjadrenie (tzv. repliku). Podotkla, že neplatnosť čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy bola právoplatne vyriešená ako predbežná otázka a rovnako tak bola právoplatne vyriešená otázka nároku žalobkyne na zaplatenie podielovej odmeny. Predmetom tohto dovolacieho konania je preto výlučne posudzovanie odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe, na ktorú poukázala v dovolaní, a nie (vo vzťahu k čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy) posudzovanie odklonu od judikatúry ÚS SR, preferujúcej platnosť právnych úkonov. Poukázala na to, že žalobkyňa v bode 32. žaloby definuje odmenu 39 832,70 eura ako nevratnú zálohovú platbu za poskytnutie právnych služieb v určitom časovom období po podpísaní mandátnej zmluvy na základe zálohovej faktúry. V bode 44. žaloby výslovne označuje odmenu 39 832,70 eura ako odmenu paušálnu. Pôvodne sa žalobkyňa žalobou domáhala zaplatenia podielovej odmeny. Až po čiastočnom späťvzati žaloby podaním zo 16. decembra 2019, kedy žalobkyňa namiesto podielovej odmeny uplatňovala odmenu tarifnú, začala žalobkyňa definovať odmenu v sume 39 832,70 eura ako platbu za spracovanie zmenkovej analýzy. V podaní z 13. februára 2020 žalobkyňa zmenila argumentáciu a žiadala, aby bola odmena v sume 39 832,70 eura odpočítaná od celkovej odmeny. Bola to žalobkyňa, ktorá pred súdom prvej inštancie neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že platba v sume 39 832,70 eura jej bola platená výlučne za spracovanie osobitnej právnej analýzy. Žalobkyňa sa voči rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej neodvolala, a preto je vylúčené, aby v tomto štádiu konania tvrdila, že odmena 39 832,70 eura sa týkala výlučne zmenkovej analýzy. Mandátna zmluva od počiatku definovala v článku I. ods. 2 záväzok žalobkyne poskytovať právne služby žalovanej aj v rozsahu zastupovania v zmenkovom spore pred súdom prvej inštancie, odvolacím a dovolacím súdom, a zmluvné strany si vo vzťahu k takto vymedzeného predmetu mandátnej zmluvy dohodli formy odmeny za právne služby. Dňom 5. februára 2002 žalovaná udelila žalobkyni plnú moc ku všetkým právnym úkonom, ktoré žalobkyňa vykoná v mene a na účet žalovanej podľa mandátnej zmluvy. Námietku žalobkyne, že do 11. decembra 2006 vykonávala len poradenskú a konzultačnú úlohu a až následne pristúpila k úlohe právneho zastupovania a poskytovania úkonov právnych služieb, považuje za účelovú. Žalovaná vyjadrila nesúhlas aj s argumentáciou žalobkyne o nemožnosti aplikovať rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020 na predmetný spor.

20. K replike žalovanej zaslala žalobkyňa písomné vyjadrenie (tzv. dupliku). Uviedla, že žalovanou vznesená právna otázka nebola predmetom riešenia pred odvolacím súdom, ktorý sa nikdy nezaoberal otázkou, či mandátna zmluva má zabezpečiť tarifnú odmenu v prípade kombinovanej zmluvnej odmeny. Procesné predpoklady prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP nie sú dané (viď uznesenia NS SR sp. zn. 1Obdo/24/2020, sp. zn. 3Cdo/146/2017). Aj keby dovolací súd pristúpil k posudzovaniu otázky špecifikovanej žalovanou, skutkové okolnosti tohto prípadu sú jedinečné a nemožno ich porovnať s okolnosťami v rozhodnutiach, na ktoré sa žalovaná odvoláva (sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020). Odvolací súd správne aplikoval ustanovenia advokátskej tarify, aby zabezpečil spravodlivú úhradu za poskytnuté služby a predišiel bezodplatnosti právneho zastúpenia.

21. Žalobkyňa opätovne poukázala na to, že záloha v sume 39 832,70 eura bola výlučne odmenou za vypracovanie zmenkovej analýzy v roku 2002. Táto skutočnosť je jednoznačne preukázaná listami žalobkyne z 22. januára 2009 a 26. júna 2012, ktoré žalovaná nikdy nespochybnila. Tvrdenie žalovanej,

že táto suma zahŕňa všetky úkony spojené so zmenkovým sporom, odporuje zneniu zmluvy. Faktúra č. 026/2002 explicitne špecifikuje, že ide o poskytovanie právneho poradenstva vo veci SEZOOZ GROUP, a. s. a zmienok indosovaných na UNION banku, a. s. Ostrava, pričom právne poradenstvo rozhodne nemožno stotožňovať so zastupovaním pred súdom (je to pojmovo vylúčené). Paušálna odmena za celé právne zastupovanie nikdy nebola dohodnutá. Aj podľa zásad rozhodovacej praxe NS SR (sp. zn. 6Cdo/126/2017 a sp. zn. 2Cdo/189/2015) musí byť paušálna odmena za právne služby dohodnutá jednoznačne a explicitne, aby nevznikli pochybnosti o jej povahe a rozsahu. Po vydaní zrušujúceho rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020 (na ktoré sa odvoláva žalovaná aj v tomto spore) bol následne vydaný rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/81/2023 z 27. novembra 2024, ktorý obsahuje zásadné stanovisko k otázke právneho vyrovnania pri predčasnom ukončení zmluvy.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne uvedené v § 420 a § 421 CSP. Prípustným dovolacím dôvodom je buď existencia niektorej z väd konania, ktoré sú taxatívne vymedzené v § 420 CSP, alebo skutočnosť, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Zistenie, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, v ktorom sa vyskytla niektorá z väd, taxatívne vymedzených v § 420 CSP, vedie dovolací súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné. Prípustnosť dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci je daná vtedy, ak dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. K posúdeniu (ne)dôvodnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí primárneho záveru o prípustnosti dovolania.

24. O tom, či je dovolanie prípustné či už v zmysle § 420 CSP alebo v zmysle § 421 CSP rozhoduje výlučne dovolací súd, a to na základe dôvodov uvedených dovolateľom v dovolaní, pretože v zmysle ustanovenia § 440 CSP je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi. Povinnosťou dovolateľa je uviesť, z akých dôvodov považuje ním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za zmätočné alebo vecne nesprávne (založené na nesprávnom právnom posúdení veci), teda uviesť prípustné dovolacie dôvody a tieto vymedziť zákonom predpokladaným spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

25. V posudzovanom prípade dovolateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

26. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. V rámci tohto uplatneného dovolacieho dôvodu dovolateľka namietala porušenie práva na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, za ktorý považovala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho nepreskúmateľnosť, keďže z jeho odôvodnenia nie je zjavné, ako odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne na zaplatenie tarifnej

odmeny je daný, pretože v opačnom prípade by došlo k bezodplatnosti poskytovania právnych služieb. Absencia odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie vo vzťahu k zásadným otázkam (argumentácii) žalovanej, od riešenia ktorých závisel výsledok konania (podľa dovolateľky) spočíva v tom, že súdy bez racionálneho vysvetlenia priznali žalobkyni nárok na tarifnú odmenu, od ktorej odpočítali vyplatenú paušálnu odmenu, avšak z odôvodnenia rozhodnutí nie je absolútne zrejmé, na akom právnom základe súdy takto postupovali. Súdy síce vyhodnotili ustanovenie článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy ako neplatné z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti podľa § 37 ods. 1 OZ, avšak pri rozhodovaní nezohľadnili tú skutočnosť, že dohoda o kombinovanej zmluvnej odmene v zmysle čl. III. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy zostala aj naďalej platná. Neplatnosť čl. VI ods. 3 mandátnej zmluvy nespôsobila neplatnosť čl. III. ods. 1 a 2 mandátnej zmluvy, ktorá výpoveďou zanikla s účinkami ex nunc. Mandátna zmluva viazala paušálnu odmenu na neúspech v konaní, pričom dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/80/2020 vyslovil, že vyhláška nezmieňuje podmienenú či nepodmienenú odmenu, čo znamená, že predčasným ukončením mandátnej zmluvy žalobkyňa nestratila nárok na paušálnu odmenu, avšak mala nárok len na jej pomernú časť. S poukazom na vyššie zmienenú absenciu odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie považovala dovolateľka záver rozhodnutia odvolacieho súdu o bezodplatnosti poskytnutých právnych služieb a následne prijatý záver o dôvodnosti nároku žalobkyne na tarifnú odmenu za taký, ktorý nemá oporu ani v zákone a ani vo vykonanom dokazovaní. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva aj z toho, že odvolací súd (a aj súd prvej inštancie) sa v súlade s CSP nevysporiadali s ťažiskovým argumentom žalovanej, podporeným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, že advokát nemá nárok na tarifnú odmenu, ak mal s klientom dohodu na zmluvnej odmene, ktorá v danom prípade bola určená kombináciou podielovej a paušálnej odmeny.

28. Po preskúmaní dovolacích námietok žalovanej dovolací súd zistil, že v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia (odsek 25) sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odsekoch 11 až 13 a v odseku 17 odôvodnenia jeho rozhodnutia. Odvolací súd konštatoval, že predčasné ukončenie právneho zastúpenia malo za následok nespĺnenie podmienok na zaplatenie podielovej odmeny, a preto je dôvodné určenie odmeny na základe tarifnej hodnoty veci a podľa počtu úkonov, keďže v opačnom prípade by došlo k bezodplatnosti poskytnutých právnych služieb. Zaplatenie podielovej odmeny bolo v zmysle čl. III. ods. 1 a 4 mandátnej zmluvy viazané na právoplatné úspešné ukončenie sporu. Priebežné odmeňovanie, okrem prvej nevratnej zálohovej platby a odmeny za zastupovanie v konaní o jednom mimoriadnom opravnom prostriedku, nebolo dohodnuté v mandátnej zmluve. Splatnosť odmeny za poskytnuté právne služby bola potom viazaná na doručenie požiadavky o zaplatenie.

29. Z odsekov 11 a 12 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplývajú nasledovné závery: Žalobkyňa odvodzovala uplatnený nárok od článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy, v ktorom sa zmluvné strany dohodli, že v prípade vypovedania zmluvy zo strany mandanta pred právoplatným ukončením sporu, má mandatár nárok na zaplatenie podielovej odmeny podľa čl. III. ods. 1 za splnenia podmienky, že mandatár vypracoval písomné stanovisko podľa čl. I ods. 2 mandátnej zmluvy. V odkazovanom článku III. ods. 1 mandátnej zmluvy sú však upravené dva rôzne nároky žalobkyne na podielovú odmenu, a to (i) pre prípad úspechu v spore vo výške 12 % z hodnoty predmetu sporu, ale tiež (ii) pre prípad neúspechu v spore v sume 39 832,70 eura. Práve vzhľadom na uvedené znenie čl. III. ods. 1 súd prvej inštancie posúdil článok VI. ods. 3 mandátnej zmluvy ako neplatný podľa § 37 ods. 1 OZ z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti, keďže nie je zrejmé, aká výška odmeny by mala žalobkyni prináležať v prípade vypovedania zmluvy pred právoplatným ukončením sporu. V odseku 12 odôvodnenia súd prvej inštancie - vo vzťahu k podielovej odmene - ďalej konštatoval, že priznanie nároku na zaplatenie podielovej odmeny v prípade predčasného ukončenia zmluvy pred právoplatným skončením sporu, t. j. vo výške, ako pri plnom úspechu v spore, by bolo v rozpore s poctivým obchodným stykom, pretože žalobkyňa (advokát) by dostala odmenu za „neukončený spor“ v rovnakej výške, ako v prípade plného úspechu v spore, ak by zastupovala klienta až do právoplatného skončenia sporu. V odseku 13 odôvodnenia súd prvej inštancie poukázal na to, že nárok advokáta na podielovú odmenu je z povahy veci podmienený procesným úspechom klienta v konaní, teda prichádza do úvahy výlučne vtedy, ak advokát zastupoval klienta do právoplatného skončenia súdneho konania. Napriek

neplatnosti dojednania uvedeného v článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy vyhláška upravujúca odmeňovanie advokátov nepredpokladá situáciu, keď je zastupovanie za podielovú odmenu ukončené skôr a advokát neposkytoval klientovi právne služby až do skončenia súdneho konania, avšak v takomto prípade nie je možné konštatovať, že advokátovi odmena nepatrí. Predčasné skončenie právneho zastúpenia má za následok, že neboli splnené podmienky na vznik nároku na podielovú odmenu. Právna úprava v takomto prípade nevytvára priestor pre uplatnenie iného druhu zmluvnej odmeny, a preto je dôvodné subsidiárne aplikovať ustanovenia vyhlášky o tarifnej odmene. Z odôvodnenia odseku 17 rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva záver, že žalobkyni vznikol nárok na odmenu za poskytnuté právne služby v sume 364 247,28 eura, ktorá bola priznaná ako tarifná odmena v celkovej výške 404 079,98 eura za úkony právnej služby špecifikované v odseku 16 odôvodnenia rozhodnutia, od ktorej sumy súd odpočítal dohodnutú zálohovú platbu 39 832,70 eura (1 200 000 Sk) v zmysle mandátnej zmluvy v znení jej dodatkov.

30. Dovolací súd je toho názoru, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v odseku 25 jednoznačne vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie vyjadrenými v odsekoch 11 až 13, ako aj v odseku 17 odôvodnenia rozhodnutia, ktoré považoval za správne. Odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie o absolútnej neplatnosti článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy (od ktorého žalobkyňa odvodzovala uplatnený nárok) podľa § 37 ods. 1 OZ z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti, keďže v prípade vypovedania zmluvy zo strany mandanta pred právoplatným ukončením sporu (k čomu došlo aj v danom prípade výpoveďou žalovanej z 27. februára 2014 - pozn. dovolacieho súdu) má mandatár nárok na zaplatenie podielovej odmeny podľa čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy za splnenia podmienky, že mandatár vypracoval písomné stanovisko podľa čl. I. ods. 2 mandátnej zmluvy. Súd prvej inštancie mal jednoznačne preukázať, že v odkazovanom článku III. ods. 1 mandátnej zmluvy sú upravené dva rôzne nároky žalobkyne na podielovú odmenu, a to (i) pre prípad úspechu v spore vo výške 12 % z hodnoty predmetu sporu a (ii) pre prípad neúspechu v spore v sume 39 832,70 eura (1 200 000 Sk). Podľa názoru dovolacieho súdu, odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie neobsahuje žiadnu zmienku o tom, že by v čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá - okrem podielovej odmeny - aj paušálna odmena. Touto otázkou sa súd prvej inštancie ani nezaoberal a rovnako sa ňou nezaoberal ani odvolací súd, čo je zrejme z obsahu odôvodnenia oboch rozhodnutí. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi rozhodnutia súdu prvej inštancie, vyslovenými v odsekoch 11 až 13 a v odseku 17, avšak súd prvej inštancie sa zaoberal len podielovou odmenou v zmysle čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy s odkazom na čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy, k čomu smerovalo aj jeho dokazovanie (k tomu viď aj nižšie uvedené odseky 42, 44 odôvodnenia tohto rozhodnutia, keďže zdôvodnenie dovolacích dôvodov dovolateľkou sa čiastočne prelína - pozn. dovolacieho súdu). Dovolací súd súhlasí s dovolacou námietkou žalovanej, že odvolací súd - vo väzbe na jej relevantnú a kľúčovú odvolaciu námietku a odkaz na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/80/2020 a sp. zn. 1Obdo/7/2010 - sa nezaoberal jej ťažiskovým tvrdením a argumentáciou, že napriek neplatnosti čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy zostal v platnosti čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy, v zmysle ktorého (podľa tvrdenia dovolateľky) žalobkyňa má nárok na zaplatenie len pomernej časti paušálnej odmeny, ktorá bola dohodnutá medzi zmluvnými stranami v čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy, pričom táto paušálna odmena bola žalobkyni už zaplatená formou nevratnej zálohy v sume 1 200 000 Sk (39 832,70 eura), keďže záloha sa započítava do celkovej odplaty s odkazom na čl. III. ods. 2 mandátnej zmluvy.

31. Dovolaťka tiež namietala, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné a nepreskúmateľné aj z toho dôvodu, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (poukázala na rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020 a sp. zn. 1Obdo/7/2010), avšak v rozpore s § 220 ods. 3 CSP neuviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadne zdôvodnenie tohto odklonu, keďže v odseku 27 odôvodnenia uviedol len jednu vetu, a to že závery uvádzané v rozhodnutiach dovolacieho súdu, na ktoré poukázala žalovaná, nie sú aplikovateľné na toto konanie aj vzhľadom na právne posúdenie prvoinštančného a odvolacieho súdu. Dovolací súd súhlasí s dovolacou námietkou žalovanej ohľadne nedostatočnosti a nepreskúmateľnosti odvolacieho rozhodnutia, pretože skutočne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné, keďže neobsahuje žiadne odôvodnenie vo vzťahu k dovolateľkou tvrdenému odklonu, resp. súdom konštatovanému

neodklonu od rozhodnutí dovolacieho súdu, na ktoré poukázala žalovaná ako na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

32. Keďže v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje riadne a zrozumiteľné odôvodnenie vo vzťahu k relevantnej, kľúčovej argumentácii žalovanej, týkajúcej sa jej tvrdenia, že žalobkyňa nemá nárok na zaplatenie tarifnej odmeny, keďže v mandátnej zmluve sa zmluvné strany dohodli na kombinovanej zmluvnej odmene (podielovej a paušálnej), dovolací súd - aj s poukazom na § 387 ods. 3 CSP - tento nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu považuje za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v intenzite, resp. miere zakladajúcej porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces. S poukazom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je v zmysle citovaného ustanovenia prípustné a zároveň aj dôvodné.

Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP

33. Vzhľadom na obsah dovolania a námietku dovolateľky ohľadom odklonu rozhodnutia odvolacieho súdu od rozhodnutí NS SR ako súdu dovolacieho sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020 sa dovolací súd zaoberal tým, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú - podľa názoru dovolateľky - majú predstavovať ňou uvedené rozhodnutia dovolacieho súdu.

34. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že v prípade, ak je prípustnosť dovolania vyvodzovaná z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, je dovolateľka v zmysle § 432 CSP povinná uviesť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a takto uplatnený dovolací dôvod vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (čo logicky predpokladá uviesť, ako by vec mala byť posúdená správne). O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľkou, pričom viazanosť dovolacieho súdu dovolacím dôvodom (§ 440 CSP) má kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľka sama vysvetlila, konkretizovala a náležite doložila, že je daný dôvod prípustnosti dovolania v zmysle ňou citovaného ustanovenia. Povinnosťou dovolateľky je tiež vymedziť relevantnú právnu otázku, uviesť, ako ju riešil odvolací súd a zároveň uviesť, ako mala byť táto otázka riešená správne (sp. zn. 3Cdo/146/2017).

35. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, avšak nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

36. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP zakladá len nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke rozhodujúcej (kľúčovej) pre jeho rozhodnutie, pričom dovolateľka by mala konkretizovať právnu otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 CSP, ktorou musí byť otázka právna (nie skutková) a zároveň otázka, ktorú odvolací súd reálne riešil a na ktorej riešení založil napadnuté rozhodnutie (jej riešenie bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce, kľúčové).

37. Dovolaťka v dovolaní namietala odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú majú predstavovať rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020. Podľa jej názoru sa odvolací súd odklonil od týchto rozhodnutí pri riešení ťažiskovej, kľúčovej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa názoru dovolateľky je takou kľúčovou otázkou v posudzovanej veci otázka, či v prípade predčasného skončenia právneho zastupovania výpoveďou mandátnej zmluvy zo strany klienta (žalovanej), a to skôr ako došlo k výsledku v zastupovanej veci, patrí advokátovi (žalobkyňi), a to aj napriek dohodnutej kombinovanej

zmluvnej odmene, tarifná odmena, ak v mandátnej zmluve absentovala úprava pre prípady predčasného ukončenia mandátnej zmluvy.

38. Dovolateľka v dovolaní namietala, že súdy nižšej inštancie vec nesprávne právne posúdili, keď uprednostnili tarifnú odmenu pred paušálnou odmenou, dohodnutou v mandátnej zmluve a nárok žalobkyne na zaplatenie tarifnej odmeny posúdili ako daný a dôvodný, a to napriek tomu, že ustanovenia o tarifnej odmene sa použijú len pre prípad, ak medzi zmluvnými stranami nedošlo k dohode o zmluvnej odmene. Nesprávnosť záveru (podľa dovolateľky) spočíva v tom, že predčasné ukončenie mandátnej zmluvy nemalo za následok bezodplatnosť poskytnutých právnych služieb, pretože ak bola mandátna zmluva predčasne ukončená výpoveďou, nenastalo zrušenie mandátnej zmluvy s účinkami ex tunc (kedy sú si strany povinné vydať navzájom poskytnuté plnenie), ale až odo dňa účinnosti výpovede. Do tohto času, t. j. od uzavretia mandátnej zmluvy až po uplynutie výpovednej doby, bola mandátna zmluva platná a účinná. Súdy síce vyhodnotili ustanovenie čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy ako neplatné z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti v zmysle § 37 ods. 1 OZ, avšak pri rozhodovaní nezohľadnili tú skutočnosť, že dohoda o kombinovanej zmluvnej odmene v zmysle čl. III. ods. 1, 2 mandátnej zmluvy zostala aj naďalej platná. Podľa mandátnej zmluvy v prípade neúspechu v spore má žalobkyňa nárok na odmenu vo výške 1 200 000 Sk bez DPH, pričom táto odmena bola žalobkyni vyplatená po podpísaní mandátnej zmluvy formou nevratnej zálohy. Identicky bola dohodnutá odmena aj vo veci vedenej na NS SR pod sp. zn. 5Cdo/80/2020, kde pre prípad neúspechu v spore bola dohodnutá odmena 1 600 000 Sk bez DPH, pričom táto odmena bola advokátovi vyplatená po podpise mandátnej zmluvy formou nevratnej zálohy. Dovolateľka zdôraznila, že z odseku 17 rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020 vyplýva, že v konaní bolo ustálené, že zmluvné strany využili kombinovaný spôsob, keď sa dohodli na odmene pre prípad úspechu vo veci, zodpovedajúcej percentuálnemu podielu z istiny 350 000 000 Kč v súdnom konaní (podielová odmena) a pre prípad neúspechu v súdnom konaní na odmene zodpovedajúcej pevne dohodnutej peňažnej sume (paušálna odmena). Z citovaného rozhodnutia ďalej vyplýva, že keďže vyhláška nezmieňuje podmienenú a nepodmienenú odmenu, tak ak si žalobca a žalovaný dojednali paušálnu odmenu pre prípad neúspechu vo veci (pričom úspech ani neúspech nebol dosiahnutý z dôvodu predčasného zániku mandátnej zmluvy), najbližšie ustanovenie na riešenie vzniknutej situácie je ustanovenie § 6 vyhlášky, upravujúce nárok advokáta na pomernú časť dohodnutej paušálnej odmeny. S poukazom na uvedené nie je rozhodnutie odvolacieho súdu správne, pretože ak by súd rozhodoval v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, nemohol by dospieť k záveru, že predčasný zánik mandátnej zmluvy by bez priznania tarifnej odmeny viedol k bezodplatnosti poskytnutých právnych služieb. Nárok žalobkyne na zaplatenie tarifnej odmeny voči žalovanej je nedôvodný z dôvodu, že v prípade predčasného skončenia zmluvného vzťahu výpoveďou skôr, ako došlo k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny, nepatrí žalobkyni tarifná odmena, ale pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny.

39. Dovolací súd poukazuje na to, že „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach NS SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach dovolacieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (R 71/2018).

40. Z rozsudku NS SR sp. zn. 1Obdo/7/2010 z 5. mája 2010 vyplýva záver, že v prípade skončenia zmluvného vzťahu (založeného zmluvou o poskytnutí právnych služieb) odvolaním plnomocenstva skôr, ako dôjde k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny (v zmluve bola dohodnutá paušálna odmena v sume 100 000 Sk, ktorá sa mala platiť do skončenia zastupovania a podielová odmena vo výške 20 % z vysúdenej sumy, splatná do jedného mesiaca od právoplatného skončenia veci), nepatrí žalobcovi tarifná odmena. Z uznesenia NS SR sp. zn. 5Cdo/80/2020 zo 6. septembra 2022 (o. i.) vyplýva, že právny predchodca žalovanej a žalobca si v mandátnej zmluve dojednali kombinovaný spôsob odmeny, kedy pre prípad úspechu vo veci zvolili podielovú odmenu a v prípade neúspechu paušálnu odmenu, ktorá bola právnenému predchodcovi

žalovanej riadne vyplatená, o čom strany ani nerozporovali (odsek 17 odôvodnenia). Vyhláška nepracuje s pojmom podmienená a nepodmienená paušálna odmena, štandardná a neštandardná paušálna odmena a s dôsledkami takýchto dojednaní v prípade nepredvídateľných okolností, akými bola aj smrť mandátára (odsek 18 odôvodnenia). Režim predčasného ukončenia zmluvy si ale s výnimkou jednej mandátnej zmluvy, kde si dojednali možnosť skončenia zmluvy výpoveďou zo strany žalobcu - nedohodli, a teda sama zmluva v tejto časti nedáva odpoveď na to, ako sa vysporiadať s poskytnutými právnymi službami, ktoré mandatár realizoval. Rovnako tak ustanovenia Obchodného zákonníka v časti o mandátnej zmluve neupravujú spôsob vyporiadania zmluvných strán pri predčasnom ukončení zmluvy v prípade smrti mandátára (odsek 19 odôvodnenia). Vo vzťahu k určení výšky odmeny mandátárovi v tomto konkrétnom prípade je na mieste aplikácia ustanovenia § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., nakoľko strany si výslovne neupravili režim predčasného skončenia mandátnych zmlúv (s výnimkou jednej zmluvy a možnosti výpovede zo strany žalobcu). Po zohľadnení všetkých okolností prípadu dovolací súd nevidí dôvod, ktorý by vylučoval aplikáciu ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. aj na tento konkrétny prípad (odsek 20 odôvodnenia). V súlade s ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ak advokát neposkytuje právne služby až do úplného vybavenia veci alebo súboru vecí alebo ich neposkytuje za celé dohodnuté obdobie, patrí mu pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny; na žiadosť klienta predloží klientovi pri vyúčtovaní špecifikáciu vykonanej práce. Zmluvné strany mali pre prípad neúspechu vo veci dojednanú paušálnu odmenu, avšak z dôvodu predčasnej smrti advokáta k právoplatnému skončeniu veci nedošlo, a teda úspech ani neúspech nebol v konaní dosiahnutý. Rešpektujúc ale vôľu strán, ako aj skutočnosť, že iný režim ako režim predpokladajúci úspech, resp. neúspech vo veci, si strany nezvolili, je na mieste konštatovať, že ustanovenie § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. sa na daný prípad vzťahuje a je potrebné ho zohľadniť v ďalšom konaní. Podmienenie uplatnenia paušálnej odmeny, či už úspechom alebo neúspechom v konaní, nevylučuje aplikáciu ust. § 6 vyhlášky o advokátskej tarife na prípady predčasného skončenia mandátnej zmluvy, pokiaľ si strany výslovne v zmluve nevymienili niečo iné (odsek 23 odôvodnenia rozhodnutia).

41. Dovolací súd v prvom rade upriamuje pozornosť na to, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a keďže nie je „tretou inštanciou“, tak na rozdiel od súdov nižšej inštancie, nie je oprávnený v dovolacom konaní vykonávať dokazovanie a prehodnocovať skutkové závery súdov nižšej inštancie. Tak isto z dôvodu viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) nie je oprávnený v rámci dovolacieho prieskumu na základe dovolacích dôvodov uplatnených dovolateľkou riešiť tie otázky, ktoré súdy nižšej inštancie neriešili a na riešení ktorých nezaložili svoje rozhodnutie. V posudzovanom prípade preto dovolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako bol zistený súdmi nižšej inštancie a z tých právnych záverov, ktoré boli vyvedené súdmi nižšej inštancie po posúdení nimi zisteného skutkového stavu.

42. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho sa ustálila v právnom názore, že v prípade predčasného ukončenia zmluvného vzťahu medzi mandatárom a mandantom (napr. výpoveďou, odstúpením od zmluvy, smrťou jednej zo zmluvných strán a podobne) nemá mandatár nárok na zaplatenie tarifnej odmeny, pokiaľ medzi mandatárom a mandantom došlo k dohode o zmluvnej odmene (napr. hodinová, podielová, paušálna, vrátane ich kombinácie). Takáto zmluvná dohoda mandanta a mandátára má vždy prednosť pred tarifnou odmenou. Rovnako vznik nároku advokáta ako mandátára na podielovú odmenu je vždy podmienený procesným úspechom mandanta (klienta) v spore, čo predpokladá, že mandatár zastupuje mandanta do právoplatného skončenia súdneho konania, resp. konania pred iným orgánom. Otázky typu, či medzi zmluvnými stranami bola alebo nebola uzavretá dohoda o odmene za poskytnuté právne služby, aký bol obsah tejto dohody a v rámci toho aký druh zmluvnej odmeny bol medzi zmluvnými stranami dohodnutý, kedy a akým spôsobom došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi zmluvnými stranami, s akými konsekvenciami a podobne, sú otázky skutkového charakteru, ktoré sa vždy posudzujú podľa okolností konkrétneho prípadu. Zisťovanie skutkových okolností a vyvodzovanie z toho skutkových záverov je záležitosťou súdu prvej a druhej inštancie, pričom dovolací súd je vždy viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

43. V posudzovanom prípade nie je sporné, že zmluvné strany si v článku VI. dohodli možnosť ukončiť

mandátnu zmluvu písomnou výpoveďou, pričom v čl. VI. ods. 3 si dohodli, že v prípade vypovedania zmluvy zo strany mandanta pred právoplatným ukončením sporu má mandatár nárok na zaplatenie podielovej odmeny podľa čl. III. ods. 1 za splnenia podmienky, že mandatár vypracoval písomné stanovisko podľa čl. I. ods. 2. Ustanovenie článku VI. ods. 3 mandátnej zmluvy s odkazom na čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy súd prvej inštancie posúdil ako neplatné ustanovenie podľa § 37 ods. 1 OZ z dôvodu jeho neurčitosti a nezrozumiteľnosti, čo odôvodnil (v odseku 11) tým, že nebolo zrejmé, aká výška odmeny by mala žalobkyni patriť v prípade vypovedania zmluvy pred právoplatným ukončením sporu, keďže v odkazovanom čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy sú upravené dva rôzne nároky žalobkyne na podielovú odmenu, a to pre prípad úspechu v spore vo výške 12 % z hodnoty predmetu sporu, ale tiež pre prípad neúspechu v spore vo výške 39 832,70 eura (1 200 000 Sk). Z tohto odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že v čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá podielová odmena, a to pre prípad úspechu v spore a pre prípad neúspechu v spore, pričom nárok na odmenu v sume 1 200 000 Sk (39 832,70 eura) súd prvej inštancie neposúdil ako nárok na paušálnu odmenu. S týmto záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd, čo konštatoval v odseku 25 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Ani z ďalších častí odôvodnenia rozhodnutia, či už súdu prvej inštancie alebo odvolacieho súdu nevyplýva, že by súdy na základe vykonaného dokazovania (najmä obsahom mandátnej zmluvy) konštatovali, že v čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy bola dohodnutá kombinovaná odmena pre mandatára za jeho činnosť, a to podielová odmena (v prvej vete) a paušálna odmena (v druhej vete). S poukazom na vyššie uvedené vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému dovolateľkou podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP neprichádza do úvahy, aby dovolací súd namiesto súdov prvej a druhej inštancie prehodnocoval skutkové zistenia a závery súdov nižšej inštancie a zaoberal sa riešením a posudzovaním tých otázok, ktoré neriešili súdy nižšej inštancie a na ktorých ani nezaložili svoje rozhodnutie. Dovolací súd preto nemôže riešiť ani právnu otázku nastolenú dovolateľkou v dovolaní pod D.1.2, bod 44, keďže z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií nevyplýva, že medzi zmluvnými stranami bola v mandátnej zmluve v znení jej dodatkov dohodnutá kombinovaná zmluvná odmena, a to podielová odmena a paušálna odmena tak, ako tvrdí dovolateľka v bodoch 45 až 54 dovolania so záverom, že žalobkyňa nemá nárok na zaplatenie tarifnej odmeny voči žalovanej z dôvodu, že v prípade predčasného ukončenia zmluvného vzťahu výpoveďou skôr, ako došlo k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny, nepatrí žalobkyni tarifná odmena, ale pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny. Teda, v danom štádiu dovolacieho konania dovolací súd nemôže jednoznačne konštatovať, že odvolací súd (ktorý sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie) sa v posudzovanej konkrétnej veci - v otázke vymedzenej dovolateľkou - odchýlil, resp. neodchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorú predstavujú rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020, keďže skutkové a právne okolnosti v týchto troch zmienených prípadoch nie sú identické. Aj podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky je práve analógia v skutkovom stave predpokladom aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (I. ÚS 51/2020).

44. Z rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/80/2020 a sp. zn. 1Obdo/7/2010 vyplýva, že k ukončeniu zmluvného vzťahu (založeného mandátnou zmluvou, resp. zmluvou o poskytovaní právnych služieb) došlo predčasne (smrťou zmluvnej strany - fyzickej osoby, resp. zánikom plnomocenstva) skôr, ako došlo k právoplatnému skončeniu súdneho sporu. V prípade posudzovanej mandátnej zmluvy z 5. februára 2002 mali zmluvné strany dohodnutú odmenu v prípade vypovedania zmluvy zo strany mandanta pred právoplatným ukončením sporu v čl. VI. ods. 3 mandátnej zmluvy, avšak toto zmluvné dojednanie súdy posúdili ako absolútne neplatné podľa § 37 ods. 1 OZ, a preto aj v predmetnom prípade nebol (platne) upravený nárok mandatára na odmenu za poskytnuté právne služby v prípade predčasného ukončenia mandátnej zmluvy. Z rozhodnutí sp. zn. 1Obdo /7/2010 vyplýva záver, že v prípade predčasného skončenia zmluvného vzťahu založeného zmluvou o poskytnutí právnych služieb skôr, ako došlo k výsledku v zastupovanej veci, nepatrí žalobcovi (advokátovi) tarifná odmena v prípade, ak bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá podielová odmena a paušálna odmena. Z rozhodnutia sp. zn. 5Cdo/80/2020 zase vyplýva záver, že pokiaľ zmluvné strany mali pre prípad úspechu vo veci dohodnutú podielovú odmenu a pre prípad neúspechu vo veci mali dohodnutú paušálnu odmenu, avšak z dôvodu predčasnej smrti advokáta k právoplatnému skončeniu veci nedošlo (a teda úspech a ani neúspech nebol v konaní dosiahnutý), treba na daný prípad aplikovať § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pričom advokátovi

patrí pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny. Rozhodnutie súdov nižšej inštancie v posudzovanej veci vychádza z iného zistenia skutkového a právneho stavu, než tomu bolo vo veciach sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020, keďže mandátárovi bola priznaná tarifná odmena za ním poskytnuté právne služby na základe mandátnej zmluvy z 5. februára 2002 v znení jej dodatkov č. 1 a č. 2 z dôvodu, že článok VI. ods. 3 mandátnej zmluvy bol posúdený ako neplatný a mandátárovi nevznikol nárok na zaplatenie podielovej odmeny, pretože zmluvný vzťah založený medzi zmluvnými stranami mandátnou zmluvou bol ukončený pred právoplatným ukončením sporu. Existenciu žiadnej inej dohody o odmene medzi zmluvnými stranami v zmysle čl. III. ods. 1, resp. iných ustanovení mandátnej zmluvy súdy nižšej inštancie nezistili a nekonštatovali (podľa tvrdenia žalovanej v čl. III. ods. 1 mala byť dohodnutá pre prípad úspechu podielová odmena a pre prípad neúspechu paušálna odmena). Teda, vzhľadom na doposiaľ zistené odlišné skutkové a právne okolnosti predmetného sporu, dovolací súd nemôže prijať záver, že odvolací súd sa v posudzovanom prípade odklonil od rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 1Obdo/7/2010 a sp. zn. 5Cdo/80/2020.

45. Dovoláciu otázku vymedzenú dovolateľkou v dovolaní nemôže dovolací súd riešiť ani v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže táto otázka nebola riešená súdmi nižšej inštancie a na jej riešení tieto súdy nezaložili ani svoje rozhodnutia. Dovolateľka v tejto časti nevymedzila dovolanie v súlade so zákonom (§ 431 ods. 2 CSP).

46. Dovolací súd uzaviera, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné (výlučne) podľa § 420 písm. f) CSP, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a IV. a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2, § 450 CSP).

47. Podľa § 453 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania, ako aj o trovách dovolacieho konania.

48. Ako obiter dictum dovolací súd uvádza, že v ďalšom konaní bude potrebné zistiť, či v zmysle čl. III. ods. 1 mandátnej zmluvy v znení jej dodatkov č. 1 a 2 bola alebo nebola medzi zmluvnými stranami dohodnutá zmluvná odmena za poskytovanie právnych služieb mandátárom v prospech mandanta, v kladnom prípade o aký druh odmeny, resp. odmien sa jednalo, pričom v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe len v prípade, ak by mandátárovi nevznikol nárok na zaplatenie zmluvne dohodnutej odmeny, prichádzala by do úvahy tarifná odmena podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. V prípade, ak by sa súdy oboch inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe (čo ustanovenia § 220 ods. 3 a § 393 ods. 3 CSP pripúšťajú), je potrebné, aby tento odklon dôkladne odôvodnili tak, aby odôvodnenie ich rozhodnutí bolo preskúmateľné v konaní o (riadnom alebo mimoriadnom) opravnom prostriedku.

49. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie prípustný opravný prostriedok.